

ciutat d'ideals

L'absolut i les mudances

Andreu Loncà

Andreu Loncà

Ara que han passat els anys; ara que de tant en tant, com ara avui, per un atzar, veu articles, estudis, documents que desava fa només cinc anys enrere, sent una mica d'estranyesa, sent una mica de feredat de si mateix i de com ha canviat. De què escrivia llavors i com hi dedicava tota l'energia. No poca ni molta sinó tota la que li restava després de la feina. Veu els articles de llavors i veu com ha canviat. Llavors pensa, per extensió (i se'n fa creus), com canvien les persones, les societats, els diaris, les ciutats. A vegades, el contrast per provar aquests canvis és difícil; a vegades és impossible. No tothom pot comparar què escrivia fa cinc anys. Ni se li posa al davant dels ulls què pensava tan clarament, amb totes les lletres impreses a la pantalla. Aquells articles anaven sobre la seua dèria de la Guerra Civil espanyola, en especial a les vores del riu Segre en unes batalles que ara es mira amb certa llunyania; veu els llargs articles que estampava sobre la història literària, tal com llavors

l'entenia i sobre els aforismes —càpsules de pensament que llavors copiava de Joan Fuster i d'un amic amb qui xarraven sobre tot el diví i tot l'humà. Com si fos un idil·li, li diu una altra amiga, ara. L'estupefacció és seua i no sorprendrà gens el lector avesat a veure les ondulacions, les mudances i les metamorfosis de la vida, de les persones i dels arbres en primavera. Però a ell el sorprèn i li reclama una altra visió de la lletra escrita. Però, alhora, aquestes mudances tan profundes té l'avantatge de veure-les com a camí, com a evolució, com a canvi en positiu. O, en tot cas, com a canvi inevitable. Imprescindible. Ara mateix, veu com els aspersors del jardí de l'empresa on treballa reguen la gespa; entreveu, al darrere, com els nois i les noies juguen al jardí i ell està escrivint l'article setmanal sota les fulles tendres dels arços del parc. Veu les cases, sent la cridòria dels joves que corren darrere la pilota. Mira de concentrar-se en la pantalla de l'ordinador portàtil. Llavors, ell vivia completament abocat a la literatura de manera més o menys abso-

luta. Tot ho vivia; tot ho llegia; tot ho sentia per acabar-se conformant en un article de diari, en una ressenya o en un conte. Ara veu que articles, notes de diari i ressenyes són una part del món, però una part relativa. Molt relativa. Al centre hi roden altres paraules, altres vivències, altres relacions amb els altres. Els llibres i els seus ideals només hi són parcialment. Fins i tot, hi ha llargues temporades en què les novetats no li fan fred ni calor; hi ha moments en què se'n riu de certes revistes *serioses*, de certes passions encapsulades en un article i dels volums desordenats d'una llibreria que ja no tornarà a llegir. No pot estar-se d'escriure; no pot estar-se de xafardejar a les llibreries de nou; no pot prescindir de la lletra impresa que xarra dels escriptors, però allò ja no és l'Absolut que cimeja inquietant i inaccessible al centre de la seua vida. Allò ja no és la gran muntanya màgica que prometia ascensions eternes i realitats sublimes. No. La vida el crida amb les confusions i les meravelles dels dies i ja no vol enquimerar-se més per una gràcia fugitiva.